

PERMBLEDHJA

NE GJUHEN JO TEKNIKE

E

RVNM

Ndertim dhe shfrytezim te HEC-it
LETTER NR. 1

Nga Shoqeria "MP ENERGY" sh.p.k.

Tirane.

Pergatiti ; Ekspert mjedisi: Alfred LAKO,

Ing hidroteknik: Jurgen OCELLI

1. Hyrje

Ky raport i vleresimit te ndikimit te mjedisore per ndertimin dhe shfrytezimin e HEC-it LEFETR nr.1 po realizohet ne kuader te pajisjes me leje mjedisore nga ministria e mjedisit per shoqerine "MP ENERGY " sh.p.k. Ne kuader te shfrytezimit te ujit ne HEC-e jane disa pjese te projektit qe do te funksionojne si :

- Ndertimi e te gjitha veprave te HEC-it
- Vendosja e makinerive te reja
- Reabilitimi I siperfaqeve te demtuara nga ndertimi

Kjo permbledhje jo teknike te (VNM)duke perfshire:

- **Kudrin ligjore, politik dhe standartet ambjentale te aplikushme ,**
- **Informacionin kryesore ambjental,**
- **Impaktet potenciale te kthyeshme per ambjentet fizike , ekologjike dhe social – ekonomike ne zonen e funksjonimit te shfrytezimit te ujit per prodhimin e energjise elektrike ,**
- **Masat lehtesuese,**
- **Programet e konsultimeve me publikun etj.**

2. Impaktet e rendesishme mjedisore

2.1 Arkeologjia dhe trashegimia kulturore .

Nga keto studime eshte shume evidente qe projekti qe zbatohet nuk ka impakt ne renojat historike kulturore apo arkeologjike pasi distance e tyre jane jashte zones se projektit . Per kete projekt nuk ka nevoj per masat mbrojtese ne ne fazen e ndertimit.

2.2 Terreni dhe vende me pamje te vecanta

Terenet dhe impaktet pamore do te jete ne qender te vemendjes gjate fazes sendertimit .. Ndikim pamore do te kene gjate gjithë shfrytezimit dhe ky do te jete i perhereshem. Rregullimi I pamjes behet me ane te pyllzezimit dhe te gjelberoj per rreth veprave te shfrytezimit te HEC-it.

2.3 Gjeologjia dhe dherat

Skema e realizuar perndertimin dhe shfrytezimin e HEC-it nuk ka ndonje impakt mbi gjeologjine e rajonit . Ne rajon, germime ne eluvjone –deluvjone-proluviale dhe flish , ultrabazik do te behen per ndertimin e HEC-it .Megjithate dherat qe do dalin nga germimet do te sistemohen ne sheshin e depozitimit te mbetjeve per tu trajtuar per tu rikthyer ne dhera produktive .

1.4 Hidrologjia , ujrat sipërfaqesore dhe nentokësore

Per sa i perket hidrologjise ajo eshte e shprehur ne rajone me ujra nentokesore dhe ujra sipërfaqesore .Ujrat sipërfaqesore jane ato te Perroit te Radatit .Ujrat nentokesore jane ato te burimit te quajtur Kroi I Radatit, por edhe nje sere burimesh te tjera after tij te cilat shfrytezohen sot per uje te pishem dhe vaditje.

2.5 Habiteti dhe biodiversiteti

Ndertimi i HEC-it do te humb nje sasi kullote te varfer , eshte hequr nje kullote polifite ,shkurrore mesdhetare. Gjate ndertimit do te kete nje sere ndikimesh te vogla direkte apo indirekte te tilla si pastrime te bimesise. Ndotja e ajrit ,zhurmat dhe tronditjet e tokes per shkak te ndertimit dhe shfrytezimit mund te kene impakt ne migrimin e faunes nga sheshi i shfrytezimit .

1.5 Cilesia e ajrit

Ne rikonstruksjon dhe shfrytezim mbetet burim shkarkimi ne sipërfaqen e projektit te ndertimit te HEC-it f. Gjate fazes se shfrytezimit, shkarkimi i pluhrave bashkohet me veprimtari te ndryshme sic eshte heqja e pemeve dhe dherave , germimi i dherave dhe vendosja e tyre ne sheshe depozitimi .Shkarkimi i pluhrave varet ne radhe te pare nga kushtet e kohes dhe ne nivelin e veprimtarise dhe llojit te nderhyrjes qe do kryet. Gjithashtu pluhri ngrihet nga rrotat e automjeteve te renda te rikonstruksjonit ne kohe te nxehte. Gjate fazes se ndertimit do te kete nje numer makinerish, por ky shqetesim qe sjellin eshte i pa shmangeshem .

1.6 Komuniteti lokal dhe aspektet social-ekonomike

Impakti mund te jete pozitiv dhe negative

Efektet me te rendesishme negative jane :

- HEC-i do te kete efekt negative gjate ndertimit
- Shkarkimi i zhurmes nga makinerit dhe njerzit qe do te punojne
- Paksimin e ujit ne shtratin e perroit.

Efektet pozitive te kesaj veprimtarie:

- Shfrytezimi i ujit per prodhimine enrgjise elektrike (lende e rinovushme)
- Punesimi i nje numri relativisht te larte i banoreve te zones per fazen e ndertimit (specialiste teknike dhe force punetore)
- Punesimi i nje sasive puntoresh te perhereshem deri ne mbarimin e koncesjonit

3. Masat e propozuara lehtesuese

Gjate pergatitjes te raportit te VNM-se per kompanine duhet te merren ne konsiderate te gjitha efektet pozitive dhe negative te shkaktuar nga aktiviteti i ndertimit dhe shfrytezimit , operimit duke perfshire dhe aksidentet e mundeshme ekologjike. Efektet e mundeshme perfshijne rreziqe te lidhur me shendetin dhe sigurin e puntoreve dhe publikun,zhurmen,pluhurin, qe sjell efekte negative

mbi cilesine e ajrit , ndotjen e dheut dhe ujit, rrjedhen siperfaqesore, germimin e materjaleve dhe dheut te tepert, rreziqet ndaj zonave te ndjeshme te mjedisit.

3.1 Masat e vecanta

3.1.1 Arkeologjia dhe zonat e mbrojtura

Per sa i perket arkeologjise ne afersi te projektit nuk kemi nje vendbanim llire. Meqense jane jashte siperfaqes se objektit ne nuk parashikojme ndonje mase paraprake, por ne punimet e ndertimit eshte patur parasysh gjithmon se mos takojme ndonje rrenoj ne punimet e germimit. Ne te tilla raste duhet te njoftohen organet kompetente dhe nuk do te preket asnje objekt, ne rast se takohet. Per sa i perket zonave te mbrojtura nuk kemi.

3.1.2 Tereni dhe vendet me pamje te vecante.

Nje konsiderate e vecante i eshte dhene menjanimit te impakteve kudo qe shihen si e mundur gjate perzgjedhjes se varjantit te projektit. Masa te vecanta lehtesuese do te merren per te zvogeluar efektin pamore duke ngritur barriera te pemeve per rreth objekteve .

3.1.3 Gjeologjia dhe dherat

Togjet e dherave qe do te cvendosen do te manaxhohen saktesisht dhe te depozitohen ne sheshin e depozitimit te sterileve te rikonstruksjonit dhe te manaxhohen nga erozjoni .

3.1.4 Hidrologjia, ujrat siperfaqesore dhe nentokesore

Ujrat e tjere siperfaqesore qe shkarkojne nga punimet e ndertimit te orjentoohen dhe te kanalizohen ne vendet qe nuk shkakton erozion.Ujrat nentokesore qe perdoren per njerezit do te behet analiza kimike periodike. Nga ana tjetere te maten PH,turbulences dhe perciellshmerine elektrike.

3.1.5 Habitatet dhe Biodiversiteti

Humbja e tokes dhe shkaterrimi i habitateve per shkak te ndertimit eshte i pa evitueshem. Zgjidhja e rikonstruksjonit eshte bere qe ne fazen e projektimit . Humbja e habitateve me vlere nuk konsiderohet problem dhe do merren masa qe ne pjeset ku do te jete e nevojshme largimi i bimesise, pas perfundimit te punimeve te rehabilitohet zona duke mbjelle bimesi dhe peme . Per te minizuar impaktin nga ndertimi i gjithje zhurmat dhe dridhjeve, por do te punohet jo ne oret e vona .Menyra me e mire eshte perdorimi i impjanteve qe punojne me pajisje kundra zhurmes.

3.1.6 Zhurmat

Gjate ndertimit dhe shfrytezimit , subjekti detyrohet te marre masa kundrejt zhurmes ne perputhje me rekomandimet e Komunitetit European. Kjo do te perfshij pengesat ndaj zhurmave ne periudhen e shfrytezimit . Per kete do te merren keto masa :

- Asnje makineri ne rruge per pune te caktuar nuk do te lejohet te shkarkoj shqetesime publike per shkak te zhurmave
- Te gjitha makinerit te jene me skrapamento te rregullta
- Te mirmbahen nga ana e gjendjes teknike makinerit

3.1.7 Komuniteti lokal dhe aspektet social-ekonomike.

Gjate rikonstruksjonit dhe shfrytezimit nga ana e shoqerise kocensionare do te merren masa te vecanta me qellim qe te behet mirembajtja e ambientit , struktura e tokes ku eshte punuar dhe mosdementimi i flores ne zone.

Me poshte japim rekomandimet e pergjithshme te cilat mund te ndimojne ne mirembajtjen e ketij investimi sa me shume qe te jete e mundur sin je instrument te fuqishem dhe I zhvilluar me mundesine:

- Biznesi vendas dhe i huaj qe te drejtohet drejt sektoreve te prodhimit si sektoret me te rendesishem te ekonomise me ndimen e projekteve
- Investimet private perfituese qe duhen stimuluar

Plani i manaxhimit ambjetal i ndertimit dhe shfrytezimit te HEC-it “LEFTER 1”

Komponen ti mjedisor	Ndikimet e mundeshme	Masat lehtesuese	Pergjegjsia	Afati
<i>Mjedisi fizik</i>				
Dherat	<ul style="list-style-type: none"> - Dëmtimi i strukturës së dherave si pasojë e ruajtjes së materialeve, transportit etj - Humbja e dherave sipërfaqësore si rezultat i germimeve dhe hedhjes së materialeve në tokë. - Erozioni si pasojë e rrjedhjeve sipërfaqësore të pa kontrolluara dhe shkarkimit të ujërave të pa kontrolluar. 	<ul style="list-style-type: none"> - Mbrojtja e zonave të ndjeshme dhe me kushte negativiteti të larta, sigurimi i rrugëve të transportit, riparimi i zonave të dëmtuara - Heqja e dheut sipërfaqësor aty ku është e nevojshme - Të bëhet drenazhim për të siguruar stabilitet të dheut nga erozioni 	-Shoqëria koncesjonare	Ne vazhdim të ndertimit dhe shfrytezimit

Toka	<ul style="list-style-type: none"> - Dentimi I tokes gjate ndertimit,rreshqitje ne sksrpata , faqe kodrash etj. - Efektet nga germimet , hedhje dheu dhe materjale te tjera 	<ul style="list-style-type: none"> - Mbrojtja e zonave qe nuk kryet shfrytezim - Kryerja e punimeve ne menyre te tille qe te minimizojne siperfaqen e ndikuar te tokes - Projektimi I pjerresise se siperfaqes se germimit sa kendi I ferkimit te brendshem per litologjine e caktuar - Grumbullimi I dherave ne vende te caktuar per tu perdorur me pase per te pergatit reabilitimin e siperfaqeve te demtuara - Transpori dhe hedhja e materjaleve te pa perdoreshem ne nje shesh depozitimi te studjuar me pare 	-Shoqeria koncesjonare	Ne vazhdim te ndertimit dhe shfrytezimit
Burimet ujore	<ul style="list-style-type: none"> - Ndotja e ujrave nga procesi I nderimit te vajit lubrifikant. Ndotja nga ujrat e zeza 	<ul style="list-style-type: none"> - Shkarkimi I llumrave te behet ne nje grope dekantimi. - Nderimi I vajit te behet ne ene brenda enes 	Shoqeria koncesjonare	Ne vazhdim te ndertimit dhe shfrytezimit

Cilesia e ajrit	<ul style="list-style-type: none"> - Pluhri gjate fazes se rikonstruksjonit Tymrat e trafikut gjate fazes ndertimore dhe rritja e mundeshme mbas fazes se ndertimit ne shfrytezim 	<ul style="list-style-type: none"> - Te kontrollohet pluhri ne ajer - Te kontrollohet metodat e ndertimit te veprave - Te kufizohet shpejtesia e automjeteve gjate levizjes ne rruge. 	Shoqeria koncesjonare e	Ne vazhdim te Ndertimit
Mjedis akustik	<ul style="list-style-type: none"> - Zhurmat e punimeve ndertimore dhe pas ndertimit - Zhurmat e turbinave dhe ujit ne dalje nga turbine 	<ul style="list-style-type: none"> - Te percaktohen afatet e punimeve per te minimizuar shqetesimet - Te perdoret metoda dhe pajisjet e pershtatshme ndertimi - Te kufizohet shpejtesia e automjeteve 	Shoqeria koncesjonare	Ne vazhdim te Ndertimit
Mjedisi biologjik				
Habitatet natyrore	<ul style="list-style-type: none"> - Shqetesimi ose humbja e habitateve natyrore dhe shqetesimi I zonave te mbrojtura gjate dhe mbas fazes ndertimore 	<ul style="list-style-type: none"> - Vendndodhje e kujdeseshme e kantjerit dhe kryerja me kujdes e projektit te punimeve , kontrolli I objekteve te pa pershtateshme - Perzgjedhja me kujdes e pikave te hedhjes se 	Shoqeria koncesjonare	Ne vazhdim te Ndertimit

Fauna dhe flora	<ul style="list-style-type: none"> - Humbja ose degradimi gjate dhe mbas fazes ndertimore. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vendndodhja e kujdeseshme e kantjerit dhe projektimi i kujdeshem per te minizuar efektet sidomos specie te rralla - Te merren ne konsiderat specit alternative ose vendosje te strukturave 	Shoqeria koncesjonare	Ne vazhdim te Ndertimit
-----------------	---	---	-----------------------	-------------------------

		- Mbrojtja e zonave te ndjeshme Brenda dhe afer kantjerit		
Mjedis social				
Estetika e terenit	<ul style="list-style-type: none"> - Efektet lokale vizuale mbas perfundimit te punimeve dhe disa ndryshime te terenit ne pergjithsi duke krijuar humbje pemesh dhe bimesi etj. - Zhurmat , pluhr,mbeturina gjate dhe mbasfazes ndertimore 	<ul style="list-style-type: none"> - Vendosja me kujdes e kantjerit dhe kryerja me kujdes e projektimit te punimeve te shfrytezimit , kontrolli I objekteve te pa pershtateshme - Zevdesimi I pemeve te demtuara dhe rigjelberimi i zonave te demtuara 	Shoqeria koncesjonare	Ne vazhdim te Ndertimit
Shendetit I njerezve	<ul style="list-style-type: none"> - Rreziket per shendetin dhe sigurine gjate dhe mbas ndertimit 	<ul style="list-style-type: none"> - Te gjithte puntoret te jene te siguruar sipas ligjeve ne fuqi - Tju behet kontrolli periodik 2 here ne vit - Te instruktohen nje here ne muaj per rregullat e sigurimit teknik per punimet ne rruge 	Shoqeria koncesjonare	Ne vazhdim te ndrtimit
Komunitetet e njerezve	<ul style="list-style-type: none"> - Ndryshimet sociale . Zhvillime dhe projekte te reja 	<ul style="list-style-type: none"> - Piketim dhe kryerje te kujdeshem te punimeve per te minimizuar efektet sociale 	Shoqeria koncesjonare	

<p>Objektet arkeologjike dhe kulturore</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Shqetesim, demtime, degradim te objekteve te njohura dhe te pa zbuluara 	<ul style="list-style-type: none"> - Piketim kryerje e kujdeseshme e punimeve , masa te posacme per zonat dhe burimet e njohura - Te ndalohen punimet menjehere ne afersi te zbulimeve dhe priten udhezime nga autoritetet perkatese 	<p>Shoqeria koncesjonare</p>	<p>Ne vazhdim te ndertimit</p>
--	---	--	------------------------------	--------------------------------

Plani i monitorimit mjedisore

Faza Monitorues	Aktiviteti	Pergjegjsia	Zbatimi
Faza e pare	<ul style="list-style-type: none"> • Kordinimi me komunen per problemet e infrastruktures Kornpania • Problemet qe mund te lind me komunitetin si: Zhurme,ajeri i ndotur, pluhri. • Respektimii PMA -as nga ndertuesit si: Kontroll erozioni.mbrojte bimesie, ndotje tereni dhe uji. • Zbatimi i rregulloreve te sigurimit teknik ne pune sipas profesjoneve 		<p>Ne fazen e pare</p> <p>Ne fazen e ndertimit</p>
Faza operative.			
Faza e dyte	<ul style="list-style-type: none"> • Pastrimi perfundimtare i zones nga mbeturinat e karrieres • Sherbimit ndaj vegj itacionit 	Kompaniasda	, Ne mbarim te shfrytezimit per tre vjet

Pergatiti ; Ekspert mjedisi: Alfred LAKO,

Ing hidroteknik: Jurgen OCELLI

